

نقش عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر موفقیت در کارآفرین شدن

تعاونی‌های کشاورزی خوزستان

زهرا گودرزی^{1*}، بهمن خسروی پور²، نوذر منفرد³

¹ دانشجوی دکتری ترویج کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس، ² دانشیار گروه ترویج کشاورزی دانشگاه کشاورزی رامین خوزستان، ³ دانشیار دانشگاه جامع علمی کاربردی

چکیده

هدف از این مطالعه بررسی نقش عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی مؤثر بر موفقیت در کارآفرین شدن تعاونی‌های کشاورزی است. این مطالعه به روش میدانی (پژوهش پیمایشی)، در استان خوزستان در سال 1390 انجام شد. جامعه آماری شامل مدیران و اعضای هیئت مدیره تعاونی‌های کشاورزی فعال در استان بوده است. نمونه شامل 160 نفر از این مدیران و اعضای هیئت مدیره بوده است. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه و مصاحبه و برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS استفاده شده است. روایی ابزار تحقیق با نظر کارشناسان و پایایی آن با استفاده از طرح پایلوت با آلفای کرونباخ 0/85 تأیید شد. نتایج نشان داد که از بین متغیرهای اجتماعی و محیطی مؤثر بر موفقیت تعاونی، عملکرد اتحادیه‌ی تعاونی و در زمینه‌ی عوامل اقتصادی، اعطای تسهیلات نظام بانکی به طرح‌های کارآفرینی شرکت‌های تعاونی در اولین اولویت قرار دارند. برطرف شدن مشکل اعطای تسهیلات نظام بانکی، مهمترین دغدغه‌ی شرکت‌های تعاونی کشاورزی می‌باشد.

واژه های کلیدی: کارآفرینی، تعاونی کشاورزی، عوامل محیطی، اجتماعی، اقتصادی.

مقدمه

تعاونی‌های کشاورزی در جامعه روستایی نقش مؤثری در باز تولید منافع حاصل از بخش کشاورزی، پایین آمدن ریسک پویا و مولد، توسعه مشارکت مردمی در بخش کشاورزی، پایین آمدن ریسک سرمایه گذاری در بخش کشاورزی، کاهش هزینه های دولتی در تولید و غیره ایفا می نمایند. مطالعات انجام شده در خصوص تعاونی‌ها حاکی از آن است که این نظام با مسایل و مشکلات متعددی روبه روست (آل بویه و همکاران، 1387). کارآفرینی به عنوان کیفیتی شناخته می‌شود که افراد را قادر می‌سازد تا آن‌ها کسب و کار جدیدی را ایجاد و یا کسب و کار موجود را نوآورانه توسعه دهند. (هارپر، 1983). جوامع امروزی به افرادی نیاز دارد که مصمم به کسب موفقیت و قادر به تبدیل رؤیا به حقیقت و دارای روحیه استقلال طلبانه برای کاوش موقعیتهای جدید باشند (هزارجریبی، 1382).

در سال‌های اخیر، تحقیقات بر روی کارآفرینی به طور وسیعی به تأثیر عوامل محیطی در ایجاد کسب و کارهای مستقل جدید معطوف شده است و در این میان عواملی چون وضعیت اقتصادی، اقدامات رقبا، قوانین دولتی، وجود یا نبود سرمایه‌گذاران

خطرپذیر، از شدت بیشتری در این تأثیرگذاری برخوردار بوده‌اند (الدیش و زیمر، 1986). تعاونی‌ها نهادهایی اقتصادی-اجتماعی‌اند که در آنها جلب مشارکت و تقویت روحیه‌ی تعاون و همکاری تأثیر فراوان در موفقیت دارد (وزارت تعاون، 1385). با توجه به ماهیت تعاون که تنوع فعالیت‌های مشارکتی و جمعی و تأثیر پذیری از عوامل مختلف اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی از ویژگی‌های آن به شمار می‌آیند، مدیریت در تشکل‌های تعاونی، امری بسیار اساسی و حائز اهمیت است (شریعت زاده و همکاران، 1390). دو دسته عوامل در فعالیت‌های اشتغالزا باید مورد توجه قرار بگیرد. این دو دسته شامل عوامل فردی و محیطی می‌باشد. شناسایی و سرمایه‌گذاری هر کدام از این عوامل موجب می‌شود که در فعالیت‌های اقتصادی موفقیت بیشتری حاصل شود: عوامل شخصی و - عوامل محیطی (رسولی آذر و چیدری، 1387).

تقویت کشاورزی و ایجاد تغییر در فرآیند تولیدات کشاورزی و منابع طبیعی به ایجاد اشتغال غیر کشاورزی، افزایش درآمد و افزایش تقاضا برای کشاورزی محلی و تولیدات غیر کشاورزی منجر می‌شود و در نتیجه، کارآفرینان کشاورزی با شناخت صحیح فرصت‌ها و استفاده از سرمایه‌های راکد امکاناتی را فراهم می‌کنند (افتخاری و همکاران، 1388). با توجه به اهمیت بخش کشاورزی در استان خوزستان و اینکه رشد این بخش بعنوان بستری برای کسب اهداف توسعه می‌باشد و همچنین وجود معضل بیکاری در این استان و در بخش کشاورزی و با اشاره به این موضوع که تعاونی‌ها می‌توانند بعنوان جایگاهی برای ایجاد اشتغال باشند و با توجه به ماهیت کارآفرینی که می‌تواند بعنوان راهکاری برای ایجاد فرصت‌های شغلی باشد، لذا ضرورت و انجام این پژوهش گامی در جهت بهبود مشکلات بوده و ضرورت می‌یابد. کانتورو (Kuntoro, 2006) معتقد است که تعاونی‌ها فرصت‌هایی را به کشاورزان می‌دهند که واحدهای کوچک تجاری خود را بهبود ببخشند.

پیشینه پژوهش

عوامل اصلی موفقیت کارآفرینی تعاونی و توسعه اقتصادی بر اساس تحلیل تطبیقی در هشت منطقه مورد مطالعه به شرح زیر گروه بندی شده است: جنبه‌های اجتماعی و انسانی، جنبه‌های مالی و اقتصادی، اصول و شیوه اداره تعاونی‌ها و قوانین، سیاست‌ها و محیط سازمانی (جان‌نثاری و همکاران، 1387). از نظر سعیدا اردکانی و همکاران (1387)، عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و شخصیتی از عوامل تأثیر گذار بر کارآفرینی هستند. نتایج تحقیق جهانی‌بانی بشاره و همکاران (1388)، در بررسی راهکارهای توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی اهواز، نشان داد که عوامل اقتصادی، شامل تسهیلات اعتباری و وام‌های کم بهره، به همراه عواملی چون خصوصیات اعضا، سطح تحصیلات و اعتماد بنفس در کنار عوامل شخصی همچون تجربیات ناخوشایند دوران کودکی، نقش کاملاً معناداری در توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی ایفا می‌کنند. در مطالعه‌ی دیگری، عوامل خاص محیطی که کارآفرینی را متأثر می‌سازد در قالب حمایت خانواده، حمایت محلی، حمایت دولت، عوامل فرهنگی و اجتماعی، حقوقی، قانونی، سیاسی، اقتصادی و فنی و به ویژه پویایی محیطی معرفی شده است (صمدآقایی، 1378). مرادنژادی و همکاران (1387)، در واحدهای تولیدی گلخانه‌ای ایران به عامل اقتصادی به مثابه سازه‌های محیطی تأثیرگذار بر موفقیت اشاره می‌کنند. در مطالعه‌ای دیگر، بهویان و همکارانش (Bhuyan & et al, 1998)، پیروی از اصول اساسی تعاون را عامل اصلی در موفقیت تعاونی قلمداد کردند. کویباو بارتون (Cobia & Barton, 1989) چگونگی کنترل اعضا بر امور تعاونی را در موفقیت آن مؤثر دانستند.

روش شناسی پژوهش

این تحقیق از لحاظ طبقه‌بندی بر مبنای هدف از نوع تحقیقات کاربردی می‌باشد. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه بوده است. جهت اطمینان از روایی پرسشنامه از پیش طرح/پایلوت) استفاده شد که پس از اندازه گیری آلفای کرونباخ ($r=0/85$) مورد تأیید قرار گرفت. جامعه‌ی آماری این پژوهش را 100 شرکت تعاونی فعال شهرستان‌های اهواز و دزفول تشکیل دادند که اندازه‌ی نمونه با استفاده از جدول مورگان 80 شرکت انتخاب شد، برای اطمینان از نتایج این تعداد به 92 شرکت افزایش یافت و در مجموع از شرکت‌های فوق 160 نفر از مدیران و اعضای هیئت مدیره مورد پژوهش قرار گرفتند.

نتایج

ویژگی های فردی

از مجموع 160 نفر پاسخگو بر اساس اطلاعات جمع آوری شده، میانگین سنی پاسخگویان 38/7 سال با انحراف معیار 8/3 سال می باشد. کمینه سن 24 سال و بیشینه آن 70 سال می باشد. بیشترین فراوانی در دسته ی 31 تا 40 سال با فراوانی 84 نفر و کمترین فراوانی دسته ی بیشتر از 50 سال با فراوانی 16 نفر می باشد. از مجموع 160 نفر پاسخگو، 52 نفر زن و 108 نفر مرد می باشند که از این تعداد 130 نفر متأهل و 30 نفر مجرد بودند. میانگین سابقه کاری برابر با 10 سال، کمترین سابقه کاری 1 سال و بیشترین سابقه کاری برابر با 30 سال ذکر شده است. بیشترین فراوانی مربوط به دسته ی کمتر از 5 سال با فراوانی 66 نفر و کمترین فراوانی مربوط به دسته ی بیشتر از 25 سال با فراوانی 11 نفر می باشد. سطح تحصیلات پاسخگویان این گونه بوده است: 39/4 درصد دیپلم و پایین تر، 27/5 درصد فوق دیپلم و 33/1 درصد لیسانس و بالاتر بوده اند. 92 نفر مدیرعامل و 68 نفر عضو هیئت مدیره بوده اند.

اولویت بندی متغیرهای مؤثر بر موفقیت تعاونی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره

جدول 1) اولویت بندی متغیرهای محیطی و اجتماعی مؤثر بر موفقیت تعاونی ها

متغیرهای محیطی و اجتماعی				
اولویت بندی	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	
1	0/256	2/02	7/88	عملکرد اتحادیه تعاونی
2	0/258	1/94	7/51	مکان قرار گرفتن تعاونی
3	0/271	2/04	7/51	وجود استحکام پیوند بین اعضا و مدیران تعاونی
4	0/275	2/14	7/78	مکان اجرای پروژه های کارآفرینی تعاونی ها
5	0/291	2/18	7/48	شناخت اعضا از فعالیت های تعاونی
6	0/295	2/25	7/61	سابقه عضویت در شرکت تعاونی
7	0/297	2/34	7/86	میزان مشارکت اعضا در امور تعاونی
7	0/297	2/34	7/86	گسترش اعتماد عمومی در سطح جامعه نسبت به تعاونی
8	0/299	2/27	7/59	ایجاد اعتماد و هنجارهای مشترک بین اعضا و ارکان تعاونی
9	0/317	2/31	7/28	مشخص شدن جایگاه حقوقی تعاونی ها برای مدیران و اعضا تعاونی
10	0/357	2/66	7/45	ارتباط روستاییان با شرکت های تعاونی
11	0/360	2/46	6/82	فشارهای دیگر سازمان ها به شرکت تعاونی
میانگین: 7/54			10	بیشینه: 3
				انحراف معیار: 1/34

از بین متغیرهای اجتماعی و محیطی مؤثر بر موفقیت تعاونی در این پژوهش، از نظر افراد مورد مطالعه متغیر عملکرد اتحادیه ی تعاونی از بالاترین اهمیت برخوردار بوده است. عملکرد خوب و قوی اتحادیه ی تعاونی های کشاورزی در هر زیرشاخه ی کشاورزی، در حمایت از تعاونی های تحت پوشش، خصوصاً در حمایت جهت اجرای پروژه ی کارآفرینی تعاونی ها، معرفی تعاونی های برتر و موفق و کارآفرین به دیگر تعاونی ها و نیز به سطوح بالاتر از جمله اداره تعاون شهرستان و اداره کل تعاون استان، اطلاع رسانی به

موقع و رسیدگی به مشکلات تعاونی‌های تحت پوشش می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد. همچنین از نظر افراد مورد مطالعه متغیرهای مکان قرار گرفتن تعاونی، وجود استحکام پیوند بین اعضاء و مدیران و مکان اجرای پروژه کارآفرینی تعاونی‌ها در اولویت‌های دوم تا چهارم قرار گرفته است. فشار دیگر سازمان‌ها به تعاونی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره در آخرین اولویت قرار گرفته است. البته باید اذعان داشت که در زمان پر کردن پرسشنامه‌ی این پژوهش، هنوز مشکل بیمه‌ی شرکت‌های تعاونی مطرح نشده بود. قابل ذکر است که با توجه به برداشته شدن ماده 103 برای بیمه‌ی کارآفرینان و نیز فشار وارد شده به میران تعاونی برای پرداخت حق بیمه کامل اعضا یک معضل جدی در عملکرد تعاونی‌های کشاورزی به وجود آمده است، که در صورت عدم رسیدگی و برطرف نشدن این مشکل، احتمال انحلال بسیاری از شرکت‌های تعاونی وجود دارد. مشکل بیمه به عنوان فشاری از سوی دیگر سازمان‌ها به تعاونی‌ها اکنون در درجه بالایی از اهمیت قرار دارد.

در جدول زیر متغیرهای اقتصادی مؤثر بر موفقیت تعاونی‌های کشاورزی به سمت کارآفرین شدن از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره تعاونی‌ها اولویت بندی شده است. این نتایج با نتایج محققان زیر همخوانی دارد: سعیدا اردکانی و همکاران (1387)، صمدآقایی (1388)، بهویان و همکاران (1998).

جدول 2) اولویت بندی متغیرهای اقتصادی مؤثر بر موفقیت تعاونی‌ها

متغیرهای اقتصادی				گویه
اولویت	ضریب	انحراف	میانگین	
بندی	تغییرات	معیار		
1	0/291	2/30	7/89	اعطای تسهیلات نظام بانکی به طرح‌های کارآفرینی شرکت‌های تعاونی
2	0/298	2/29	7/68	افزایش دسترسی به نهاده‌ها
3	0/299	2/31	7/71	کاهش نرخ بهره تسهیلات اعطایی به شرکت‌های تعاونی
4	0/337	2/57	7/61	میزان سرمایه‌ی تعاونی‌ها
5	0/340	2/63	7/72	میزان انتفاع اعضا از تعاونی
6	0/378	2/82	7/46	قوانین مالیات و عوارض شرکت‌های تعاونی
7	0/399	2/87	7/19	حمایت مالی دولت از پروژه‌های کارآفرینی تعاونی‌ها
8	0/410	2/94	7/16	حمایت مالی نهادهای بومی و محلی
میانگین:			10	کمینه: 2
بیشینه:			10	2
انحراف معیار:			1/79	7/57

در زمینه‌ی عوامل اقتصادی مؤثر بر موفقیت شرکت‌های تعاونی کشاورزی، از نظر افراد مورد مطالعه متغیر اعطای تسهیلات نظام بانکی به طرح‌های کارآفرینی شرکت‌های تعاونی در اولین اولویت قرار دارد. برطرف شدن مشکل اعطای تسهیلات نظام بانکی، یکی از بزرگترین دغدغه‌های شرکت‌های تعاونی کشاورزی می‌باشد. یکی از مهمترین مشکلات شرکت‌های تعاونی عدم ثبات اقتصادی و عدم پیش بینی قیمت‌ها و درآمدشان در سال مالی جاری و سال آینده‌ی کاریشان می‌باشد. به دلیل افت و خیز بالای قیمت محصولات کشاورزی و نیز قیمت بالای نهاده‌های کشاورزی، بسیاری از تعاونی‌ها مجبور به استفاده از تسهیلات نظام بانکی هستند و خواهند بود. مشکلات عمده‌ای که در دریافت تسهیلات بر سر راه تعاونی‌ها قرار گرفته است، شاید بزرگترین مشکل و مانع بر سر راه موفقیت تعاونی‌های کشاورزی باشد که در صورت برطرف نشدن این مشکل، تعطیلی و انحلال شرکت‌های تعاونی کشاورزی بسیاری را در پی خواهد داشت. افزایش دسترسی به نهاده‌ها با قیمت مناسب‌تر و کاهش نرخ بهره تسهیلات اعطایی به شرکت‌های تعاونی کشاورزی نیز که در اولویت دوم و سوم قرار گرفته است، حاکی از آن است که برای رسیدن به تعاونی‌های موفق و کارآفرین نیاز به حمایت و سرمایه‌گذاری بیشتر بخش دولتی و خصوصی در تعاونی‌های کشاورزی به شدت احساس

می‌شود. از نظر افراد مورد مطالعه متغیرهای حمایت مالی دولت از پروژه‌های کارآفرینی تعاونی کشاورزی و حمایت مالی نهادهای بومی و محلی که در اولویت‌های پایانی قرار گرفته است، حاکی از آن است که به دلیل مشکلات فراوان مالی که شرکت‌های تعاونی در انجام امور جاریه خود با آن روبرو هستند و برای انجام آن‌ها از به تسهیلات با بهره کم نیازمندند، از انجام پروژه‌های کارآفرینانه صرف نظر کرده‌اند.

در جدول زیر گویه هایی که روحیه کارآفرینی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره تعاونی‌ها با آن سنجیده شده، اولویت بندی شده است. این یافته ها با نتایج محققان زیر همخوانی دارد: جهانبانی و همکاران (1388)، صمدآقایی (1387). ولی با نتایج سعیدا اردکانی (1387) مغایرت دارد.

جدول 3) اولویت بندی گویه های روحیه کارآفرینی از دیدگاه مدیران و اعضای هیئت مدیره

روحیه کارآفرینی				گویه
اولویت بندی	ضریب تغییرات	انحراف معیار	میانگین	
1	0/077	0/073	9/43	مسئولیت پذیری و تعهد
2	0/124	1/13	9/11	مثبت اندیشی
3	0/126	1/15	9/06	شکیبایی
4	0/133	1/19	8/92	تمایل و علاقه
5	0/135	1/21	8/93	پشتکار

از میان عواملی که روحیه کارآفرینی به وسیله آن سنجیده شده است، عامل مسئولیت پذیری و تعهد از اهمیت بالاتری برخوردار بوده است. از دیدگاه پاسخگویان، یک شخص با مسئولیت پذیری و تعهد شغلی بالا می‌تواند کارآفرین موفق تری باشد. عامل مثبت اندیشی در اولویت بعدی قرار دارد و این اهمیت امید به موفق شدن و به نتیجه رسیدن را می‌رساند. عامل پشتکار در اولویت آخر قرار گرفته است.

جدول 4) مقایسه میانگین میزان روحیه کارآفرینی در بین افراد مورد مطالعه با توجه به سطح تحصیلات

مؤلفه	میانگین	آماره F	Sig
	دیپلم و پایین تر	فوق دیپلم	لیسانس و بالاتر
روحیه کارآفرینی	8/27 ^a	8/45 ^{ab}	8/66 ^b
	2/33	0/10	

در مورد مؤلفه‌ی روحیه کارآفرینی بین سه سطح تحصیلات اختلاف معناداری مشاهده نشده است. می‌توان بیان کرد که عامل روحیه کارآفرینی به عوامل دیگری بجز سطح تحصیلات فرد بستگی دارد.

جدول 5) مقایسه میانگین میزان روحیه کارآفرینی در بین افراد مورد مطالعه با توجه به گروه سنی

مؤلفه	میانگین	آماره F	Sig
زیر 30 سال	31 تا 40	41 تا 50 سال	بیشتر از 50

سال			سال		
0/00	5/73**	8/94 ^b	8/03 ^a	8/50 ^b	8/78 ^b

روحيه کارآفرینی
برای سنجش اختلاف بین 4 گروه سنی در مورد مؤلفه‌ی روحیه‌ی کارآفرینی اختلاف معنادار بین گروه‌ها در سطح احتمال 0/01 مشاهده شده است. این اختلاف بین گروه سنی 41 تا 50 سال با سایر گروه‌های سنی بوده است.

جدول 6) مقایسه میانگین میزان روحیه‌ی کارآفرینی در بین افراد مورد مطالعه با توجه به سابقه کاری

مؤلفه	میانگین	آماره F	Sig
سابقه کاری (سال)	کمتر از 5 تا 15 تا بیشتر از 25	8/43 ^a	0/24
روحيه کارآفرینی	8/61 ^a	1/40	0/24

همچنین اختلاف میانگین 4 گروه سابقه‌ی کاری در مورد مؤلفه‌ی میزان روحیه‌ی کارآفرینی افراد معنادار نشده است. در این زمینه تا کنون پژوهشی صورت نگرفته است.

جدول 7) مقایسه میانگین دیدگاه مخاطبان زن و مرد مورد مطالعه در مورد مؤلفه‌های تحقیق

مؤلفه	میانگین		آماره t	sig
	مدیر عامل (92)	عضو هیئت مدیره (68)		
محیطی و اجتماعی	7/68	7/35	1/51	0/13
اقتصادی	7/77	7/30	1/63	0/10
روحيه کارآفرینی	8/43	8/53	0/69	0/48

برای سنجش تفاوت دیدگاه بین مدیران عامل و اعضای هیئت مدیره در مورد مؤلفه‌های تحقیق از آزمون t استفاده شد. نتایج این آزمون در مورد مؤلفه‌های محیطی و اجتماعی، اقتصادی و روحیه‌ی کارآفرینی در بین دو گروه معنادار نشده است.

جدول 8) بررسی ارتباط مؤلفه‌های پژوهش با روحیه‌ی کارآفرینی

مؤلفه	نوع آزمون	ضریب همبستگی (r)	سطح معناداری (p)
محیطی و اجتماعی	پیرسون	0/46**	0/00
اقتصادی	پیرسون	0/37**	0/00

برای بررسی رابطه‌ی بین مؤلفه‌های تحقیق با روحیه‌ی کارآفرینی پاسخگویان از آزمون پیرسون استفاده شده است. با توجه به نتایجی که در جدول بالا مشاهده می‌شود، بین مؤلفه‌ی روحیه کارآفرینی با فراهم بودن متغیرهای مؤلفه‌های محیطی و اجتماعی، اقتصادی رابطه‌ی مثبت و معناداری وجود دارد. یعنی با فراهم بودن متغیرهای محیطی و اجتماعی و اقتصادی، روحیه‌ی کارآفرینی در افراد تقویت شده و افزایش می‌یابد. این نتایج با یافته‌های صمدآقایی (1378) همخوانی دارد.

نتیجه گیری و پیشنهادها

از بین متغیرهای اجتماعی و محیطی مؤثر بر موفقیت تعاونی در این پژوهش، متغیر عملکرد اتحادیه‌ی تعاونی از بالاترین اهمیت برخوردار بوده است. در زمینه‌ی عوامل اقتصادی مؤثر بر موفقیت شرکت‌های تعاونی کشاورزی، اعطای تسهیلات نظام بانکی به طرح‌های کارآفرینی شرکت‌های تعاونی در اولین اولویت قرار دارد. برطرف شدن مشکل اعطای تسهیلات نظام بانکی، یکی از بزرگترین دغدغه‌های شرکت‌های تعاونی کشاورزی می‌باشد و نیز روحیه‌ی کارآفرینی گروه 41 تا 50 سال در بین گروه‌های سنی با سایر گروه‌ها تفاوت معنادار داشته است. همه پاسخگویان متغیر مسئولیت پذیری و تعهد را مهمترین عامل در روحیه‌ی کارآفرینی فرد دانسته‌اند.

عوامل محیطی، اجتماعی و اقتصادی همگی در رابطه با موفقیت هر تعاونی پیش نیاز محسوب می‌شوند و از این رو شناخت این عوامل و درک مهمترین آنها از اهمیت بالایی برخوردار است. وجود و استحکام پیوند بین اعضا و مدیران تعاونی و تقویت روحیه‌ی کارآفرینی، فراهم کردن شرایط اجتماعی و محیطی در موفقیت تعاونی‌ها می‌تواند بسیار تأثیرگذار باشد. با توجه به نتایج به دست آمده پیشنهادهای زیر ارائه می‌شود.

* پیشنهاد می‌شود حمایت‌های مالی دولت و معافیت‌های مالیاتی در راستای تشویق و اجرای فعالیت‌های کارآفرینانه در تعاونی‌ها صورت بگیرد.

* مطلوب است تشویق و حمایت و معرفی تعاونی‌های کشاورزی کارآفرین به صورت دوره‌ای به سایر تعاونی‌ها.

* به منظور تعدیل آثار نامطلوب بحران‌های اقتصادی و کاهش ریسک سرمایه گذاری در بخش تعاونی‌های کشاورزی، پیشنهاد می‌شود اقداماتی از طریق حمایت مالیاتی از تعاونی‌ها، در دوره‌های بحران اقتصادی انجام شود.

* با توجه به اهمیت و نقش اتحادیه‌های تعاونی در اطلاع رسانی و حمایت از تعاونی‌های کشاورزی، تشکیل اتحادیه برای تعاونی‌های بدون اتحادیه پیشنهاد می‌شود.

* از اتحادیه‌های تعاونی کشاورزی موجود، حمایت‌های مادی و معنوی بیشتری از طریق ادارات تعاون و اداره کل تعاون استان صورت بگیرد.

منابع

1. Aldrich, h. and zimmer, c. 1986. Entrepreneurship: Through Social Network Cambridge. MA.
2. Bhuyan, S. & F. Olson. 1998. Potential role of nonagricultural cooperatives in rural development: A report on focus group studies conducted in rural North Dakota, Ag. Econ, Research Report No.383, Dept. of Agricultural Economics, North Dakota State University, Fargo, ND, January.

3. Cobia, D. & D. G. Barton. 1989. Cooperatives in agriculture, Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall
4. Harper, M. 1983. Selection of training for Entrepreneurship development, ILO. Geneva.
5. Kuntoro, B. A. 2006, Analysis on characteristics of three dairy cooperatives sampled in East Java. Journal of Applied Sciences, Vol. 6, No. 4, pp. 757-761.
6. افتخاری، ع.، م. طاهر خانی، و ح. سجادی قیداری. 1388. تحلیل ابعاد و عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی کشاورزی مناطق روستایی: مطالعه مورد روستاهای شهرستان خدابنده. فصلنامه روستا و توسعه، سال 12، شماره 3، پاییز 1388، صص 43-72.
7. آل بویه، س.، ک. رضایی مقدم، و م. برادران، 1387، ایجاد نوآوری در تعاونی‌های روستایی با تأکید بر ویژگی‌های رفتاری کارآفرینانه. چالش‌ها و فرصت‌ها. ضمیمه ماهنامه تعاون آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی، شماره 23، صص 7.
8. جان‌نثاری، ا. و همکاران. 1387. بررسی عوامل مؤثر بر کارآفرینی در تعاونی‌ها مطالعه تطبیقی در هشت کشور، ضمیمه ماهنامه تعاون آموزشی، ترویجی و اطلاع رسانی، شماره 22، صص 6.
9. جهانبانی بشاره، م.، ط. مقصودی، و س. سلمانزاده توتونچی. 1388. بررسی راهکارهای توسعه کارآفرینی در تعاونی‌های کشاورزی شهرستان اهواز، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشکده مدیریت کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر.
10. رسولی آذر، س. و م. چیدری. 1387. بررسی جایگاه تعاونی‌های کشاورزی در اشتغال مولد و کارآفرین. ماهنامه تعاون، شماره 197، صص 5.
11. شریعت زاده، م.، ا. خدابخشی، و ح. شعبانعلی فمی. 1390. نقش مدیریت منابع انسانی در موفقیت تعاونی‌های کارآفرین کشاورزی، مجموعه مقالات اولین کنفرانس بین المللی ظرفیت‌های بخش تعاون در توسعه اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی، جزیره کیش.
12. سعید اردکانی، س.، ح. توکلی، و ب. ده موبد. 1387. موانع کارآفرینی در تعاونی‌ها؛ «مطالعه دیدگاه مدیران تعاونی‌های استان یزد». ماهنامه تعاون، شماره 197، صص 38.
13. صمدآقایی، ج. 1378. سازمان‌های کارآفرین، تهران، مرکز آموزش مدیریت دولتی. صص 20-5.
14. مرادنژادی، ه.، ه.، ایروانی، ح.، شعبانعلی فمی، م. حسینی، و م. کافی. 1387. تحلیل عوامل محیطی مؤثر بر موفقیت کارآفرینان واحدهای تولیدی گلخانه‌ای در ایران. مجله علوم کشاورزی ایران ویژه اقتصاد و توسعه کشاورزی. سال 39، شماره یک.
15. وزارت تعاون. 1385. اصول و رویکردهای تعاون در قرن بیست و یکم. ترجمه مرجانه سلطانی. معاونت و تحقیقات، آموزش و ترویج. تهران: پایگان.
16. هزارجریبی، ج. 1382. توسعه کارآفرینی و دانش‌آموختگان. فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی در آموزش عالی شماره 30، صص 159-174.

قدردانی

با تشکر و سپاس ویژه از جناب آقای دکتر حسینی نیا معاونت وقت وزارت تعاون، تشکر و سپاس از آقایان دکتر حیدری مدیر کل ارتقاء و بهره‌وری وقت وزارت تعاون و دکتر قلی نیا مشاور وزیر وقت تعاون. تشکر و سپاس ویژه از جناب آقای احمدی رییس وقت اداره تعاون اهواز و آقای کیارستی ریاست اداره تعاون شهرستان دزفول که

در انجام این پایان نامه کمک شایانی نمودند.

The role of environmental, social and economic factors to success in becoming an entrepreneur in Khuzestan agricultural cooperatives

Zahra goodarzi^{*1}, B.khosravipour², N.monfared³

¹ PhD student at Tarbiat Modares University, ² associated professor of Ramin University

, ³ associated professor of Elmi karbord university

Abstract

The goal of this study was to investigate the role of environmental factors affecting social and economic factors to success of agricultural cooperatives in becoming an entrepreneur. This field study (survey) was conducted in the Khuzestan province in 1390. Statistical Population includes managers and directorates of active agricultural cooperatives in Khuzestan. Samples include 160 person of that population. Data collected by a questionnaire and interview. SPSS software was used for data analyzing. Reliability of questionnaire has been confirmed by using views faculty members and validity of it calculated by using of korunbakh alpha (85%). Result indicate that through social and environmental factors affecting on the success of cooperatives, the Cooperative Union function in economic factors, Giving bank credit and facility to entrepreneaul plans of cooperatives are the first priority. Fixed the banking facility system problem is the most important concerns of agricultural cooperatives.

Key words: entrepreneurship, agricultural cooperatives, environmental, social and economic factors.